

ΑΡΧΗ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

(ΥΠΟΘΕΣΗ ΑΡ. 61/2019(95))

ΑΥΤΕΠΑΓΓΕΛΤΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΠΙΘΑΝΩΝ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΟΝ ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΟ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ «OMEGA CH», ιδιοκτησίας της εταιρείας «OMEGA CHANNEL LTD»

Ημερομηνία Απόφασης: 8 Ιανουαρίου, 2020

Ενώπιον: κ.κ. Ρόνας Πετρή Κασάπη, Προέδρου, Μαρίας Κούσιου, Αντιπροέδρου, Σέργιου Ποΐζη, Χρύσως Τσόκκου, Αγγελικής Λαζάρου και Πάνου Κανελλόπουλου, Μελών.

Ο κ. Τάσος Κυρμίτσης, Μέλος, ειδοποιήθηκε κανονικά για τη συνεδρία, αλλά δεν παρευρέθηκε για προσωπικούς λόγους.

ΑΠΟΦΑΣΗ

Στην παρούσα υπόθεση, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου εξετάζει αυτεπάγγελτα τις από μέρους του οργανισμού πιθανές παραβάσεις των κανονισμών **24(2)(δ) και 24(2)(ε)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Κανονισμών του 2000 (ΚΔΠ 10/2000).

Οι πιο πάνω κανονισμοί αναφέρουν:

24 (2) Οι πιο κάτω κανόνες ισχύουν στα δελτία ειδήσεων και στις ενημερωτικές εκπομπές.

(...)

(δ)μετάδοση τυχόν σκηνών ακατάλληλων για ανήλικους ή που πιθανόν θίγουν τις ευαισθησίες των τηλεθεατών είναι σύντομες και υπάρχει οπτική ή ηχητική προειδοποίηση (λεκτική).

(ε) λαμβάνεται ειδική πρόνοια για ρεπορτάζ με θέμα τη βία εναντίον παιδιών, γυναικών ή ηλικιωμένων, που πιθανόν να προκαλέσουν φόβο, ώστε αυτά να προπαρασκευάζονται με ευαισθησία.

Ύστερα από σχετική απόφαση, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου με επιστολή της ημερομηνίας **11.10.2019** έθεσε ενώπιον του οργανισμού τις διερευνώμενες παραβάσεις. Στην εν λόγω επιστολή αναφέρονται, μεταξύ άλλων και τα πιο κάτω:

Εάν επιθυμείτε να υποβάλετε τις εξηγήσεις και/ή τις παραστάσεις και/ή τις θέσεις σας αναφορικά με τις ως άνω πιθανές παραβάσεις, έχετε το δικαίωμα να τις υποβάλετε γραπτώς και/ή προσωπικώς στην Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου.

*Σε περίπτωση που επιθυμείτε να υποβάλετε γραπτώς τις εξηγήσεις και/ή τις παραστάσεις και/ή τις θέσεις σας αναφορικά με τις ως άνω πιθανές παραβάσεις, καλείστε όπως τις υποβάλετε στην Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, το αργότερο εντός **εικοσιπέντε (25)** ημερών από τη λήψη της παρούσας επιστολής.*

*Σε περίπτωση που επιθυμείτε να υποβάλετε προσωπικώς τις εξηγήσεις και/ή τις παραστάσεις και/ή τις θέσεις σας αναφορικά με τις ως άνω πιθανές παραβάσεις, καλείστε να πληροφορήσετε την Αρχή, το αργότερο εντός **δεκατεσσάρων (14)** ημερών από τη λήψη της παρούσας επιστολής ότι επιθυμείτε να τις υποβάλετε προσωπικώς, ώστε να ειδοποιηθείτε ανάλογα με ειδική επιστολή.*

*Εάν επιθυμείτε να επιθεωρήσετε το διοικητικό φάκελο της υπόθεσης, παρακαλείστε όπως ενημερώσετε άμεσα την Αρχή και εν πάση περιπτώσει εντός **επτά (7)** ημερών από την ημερομηνία λήξης της παρούσας επιστολής, ώστε να καθοριστεί η ημερομηνία και η ώρα της επιθεώρησης.*

Εάν η Αρχή δεν λάβει οποιαδήποτε απάντηση μέσα στις ανωτέρω καθορισμένες προθεσμίες, δύναται να προχωρήσει στη λήψη απόφασης χωρίς την απάντησή σας.

Σε περίπτωση που η Αρχή, μετά την εξέταση όλων των δεδομένων της υπόθεσης, καταλήξει σε εύρημα παράβασης, τότε θα κληθείτε να υποβάλετε τις θέσεις σας αναφορικά με την επιβολή διοικητικών κυρώσεων.

Οι διερευνώμενες παραβάσεις εκτίθενται πιο κάτω στα υποστοιχεία 1 – 2:

1. Στις **16.5.2019**, μεταξύ των ωρών **11:00 – 13:15**, κατά τη διάρκεια της μετάδοσης του ενημερωτικού προγράμματος «**Ενημέρωση Τώρα**», ο τηλεοπτικός οργανισμός «**OMEGA CH**» μετέδωσε είδηση/ρεπορτάζ κατά τη διάρκεια του οποίου προβαλλόταν επανειλημμένα, βίντεο με σκηνή βίας (χειροδικία καθηγητή σε μαθήτρια, η οποία του ανταποδίδει το κτύπημα) ακατάλληλης για ανηλίκους και που πιθανόν να θίγει τις ευαισθησίες των τηλεθεατών, χωρίς την οποιαδήποτε οπτική ή ηχητική προειδοποίηση (λεκτική) κατά παράβαση του **Κανονισμού 24(2)(δ)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Συγκεκριμένα μεταδόθηκαν τα εξής:

Ο. Σωκράτους: *Επανερχόμαστε τώρα στο θέμα με την πυρκαγιά στο σχολείο αυτό που εκτυλίχτηκε το περιστατικό όπου εκπαιδευτικός χειροδίκησε εναντίον μαθήτριας. Και υπάρχουν και άλλα θέματα, γιατί πέραν από τις σημερινές δηλώσεις του Υπουργού της παιδείας ότι θα τοποθετηθεί φρουρός, είχαν προκύψει και άλλα περιστατικά στο παρελθόν. Σε σχέση με το συγκεκριμένο επεισόδιο έγινε και ένα άλλο περιστατικό χθες. Ο κύριος Παντελής Νικολαΐδης θα μας δώσει τις λεπτομέρειες, ο αντιπρόεδρος της ΟΕΔΜΕΚ για το τι ακριβώς εκτυλίχτηκε χτες στο σχολείο. Κύριε Νικολαΐδη.*

Τηλεφωνική συζήτηση με Π. Νικολαΐδη για πατέρα που πήγε στο σχολείο να ζητήσει τον λόγο από την Διευθύντρια γιατί τιμώρησε την κόρη του για τον λόγο ότι βιντεοσκοπούσε το περιστατικό της χειροδικίας. Ο Νικολαΐδης αναφέρει ότι, με βάση τον κανονισμό οι βιντεοσκοπήσεις εν ώρα μαθήματος απαγορεύονται.

Ταυτόχρονα αρχίζει να προβάλλεται σε τηλεοπτικό παράθυρο (μεγέθους πέραν της μισής οθόνης) το βίντεο με την χειροδικία του καθηγητή, με τα πρόσωπα σβησμένα το οποίο προβάλλεται έξι(6) φορές.

Στη συνέχεια μπαίνει στη συζήτηση, επίσης τηλεφωνικά, ο κ. Ντίνος Έλληνας-πρόεδρος σχολικών εφοριών για θέματα ασφάλειας των σχολείων.

Μετά την έκτη επαναληπτική προβολή του βίντεο με την χειροδικία αλλάζει το πλάνο (Γενικό Υπουργείου Παιδείας και πλάνα από σχολεία χωρίς να φαίνονται πρόσωπα).

Στη συνέχεια ο δημοσιογράφος ολοκληρώνει την συζήτηση και αποδεσμεύει τον κ. Έλληνα για να συνεχίσει για λίγο ακόμα με τον κ. Νικολαΐδη.

Ον. Σωκράτους: *Ευχαριστώ κ. Έλληνα. Κύριε Νικολαΐδη, ένα τελευταίο ερώτημα για τον εκπαιδευτικό που παρουσιάζεται στο βίντεο, τι ενημέρωση έχετε σήμερα εσείς;*

Π. Νικολαΐδης: *Τι ενημέρωση; Ο εκπαιδευτικός πάει κανονικά στο σχολείο. Σήμερα, όταν και ο κύριος Υπουργός εκεί, με παρέμβαση δική μου, είχε έτσι μια δίλεπτη συνομιλία μαζί του.*

Ο.Σωκράτους: *Ζητήθηκε να απομακρυνθεί; Από γονείς;*

Π.Νικολαΐδης: *Μα δεν έχει δικαίωμα, δεν έχει δικαίωμα. Και γιατί να απομακρυνθεί; Ο συγκεκριμένος εκπαιδευτικός για να απομακρυνθεί πρέπει να τροχοδρομηθούν συγκεκριμένες διαδικασίες.*

Ο.Σωκράτους: *Απολογήθηκε πάντως . Είδα ότι απολογήθηκε.*

Π.Νικολαΐδης: *Ναι, νομίζω σε κάποιο κανάλι είχε απολογηθεί. Ήταν ένα ατυχές γεγονός γιατί ο συγκεκριμένος εκπαιδευτικός χαρακτηρίζεται από την αγάπη του προς τα παιδιά και την ευγένεια του και όλα τα σχετικά. Εντάξει. Ήταν ένα ατυχές γεγονός. Σίγουρα είναι καταδικαστέο, δεν το συμεριζόμαστε και ότι προβλέπεται να γίνει, θα γίνει.*

Ενώ μιλά ο κ. Νικολαΐδης το βίντεο με την χειροδικία του καθηγητή, με τα πρόσωπα σβησμένα προβάλλεται σε τηλεοπτικό παράθυρο (μεγέθους πέραν της μισής οθόνης) άλλες δύο(2) φορές.

Ο.Σωκράτους: *Σας ευχαριστώ κύριε Νικολαΐδη. Να δούμε και την δήλωση του Υπουργού.*

Ακολούθως προβλήθηκαν οι δηλώσεις του Υπουργού Παιδείας.

2. Στις **16.5.2019**, μεταξύ των ωρών **11:00 – 13:15**, κατά τη διάρκεια της μετάδοσης του ενημερωτικού προγράμματος «**Ενημέρωση Τώρα**», ο τηλεοπτικός οργανισμός «**OMEGA CH**» μετέδωσε είδηση/ρεπορτάζ το οποίο δεν προπαρασκευάστηκε με ευαισθησία, καθώς κατά τη διάρκειά του προβαλλόταν, επανειλημμένα, βίντεο με σκηνή βίας εναντίον παιδιού (χειροδικία καθηγητή σε μαθήτριά, η οποία του ανταποδίδει το κτύπημα), κατά παράβαση του **Κανονισμού 24(2)(ε)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Ισχύουν τα γεγονότα του υποστοιχείου 1.

Ο οργανισμός, με επιστολή του Δικηγόρου του κ. Ανδρέα Χάσικου, ημερομ. **5.11.2019 (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α')**, υπέβαλε τις θέσεις του, σε σχέση με την εν λόγω υπόθεση.

Έχουμε μελετήσει με μεγάλη προσοχή όλα τα ενώπιόν μας στοιχεία και περιστατικά, συμπεριλαμβανομένων και των γραπτών τοποθετήσεων του Οργανισμού, και, κατόπιν προσεκτικής παρακολούθησης των εν λόγω ρεπορτάζ, κρίνουμε ότι:

Στις 16.5.2019, μεταξύ των ωρών **11:00–13:15**, κατά τη διάρκεια της μετάδοσης του ενημερωτικού προγράμματος «**Ενημέρωση Τώρα**», μεταδόθηκε είδηση/ρεπορτάζ, κατά τη διάρκεια του οποίου προβαλλόταν επανειλημμένα, βίντεο με σκηνή βίας (χειροδικία καθηγητή σε μαθήτρια η οποία του ανταποδίδει το κτύπημα) ακατάλληλης για ανηλίκους και που πιθανόν να θίγει τις ευαισθησίες των τηλεθεατών, χωρίς την οποιαδήποτε οπτική ή ηχητική προειδοποίηση (λεκτική), κατά παράβαση του **Κανονισμού 24(2)(δ)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000). Το εν λόγω ρεπορτάζ δεν προπαρασκευάστηκε με ευαισθησία καθώς αφορούσε σε σκηνή βίας εναντίον παιδιού, κατά παράβαση του **Κανονισμού 24(2)(ε)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Ο Νομοθέτης έχει θεσπίσει Νόμους και Κανονισμούς αφενός για να διασφαλίσει την ελευθερία στην ενημέρωση και την διακίνηση ιδεών, και αφετέρου για να παρέχει ένα ελάχιστο πλαίσιο προστασίας του πολίτη, και ιδιαίτερα των ανήλικων. Η Αρχή έχει κατ' επανάληψη υπογραμμίσει την ευαισθησία της σε θέματα προστασίας ανήλικων και ιδιαίτερα σε περιπτώσεις που οι ανήλικοι είναι οι δέκτες βίας σε τηλεοπτικά ρεπορτάζ (ή άλλα προγράμματα). Επιπλέον, η Αρχή θεωρεί ότι δεν μπορεί να μην λαμβάνονται υπόψη οι ιδιαιτερότητες των παιδιών, τα οποία αρχίζουν να βλέπουν τηλεόραση πολύ πριν κατανοήσουν πλήρως τις δυνάμεις που τη διέπουν και οι έννοιες του «καλού» και του «κακού» είναι ακόμα ασαφώς διαχωρισμένες στη συνείδησή τους.

Τα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας και ιδιαίτερα η τηλεόραση ασκούν σημαντική επίδραση στη ψυχοκοινωνική ανάπτυξη των παιδιών, τα οποία δεν είναι έτοιμα να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά όλα όσα λαμβάνουν από τα Μέσα. Πρόκειται για την πιο ευπαθή κατηγορία όσον αφορά στις τηλεοπτικές απεικονίσεις καθώς, πολύ συχνά, τα παιδιά αντιλαμβάνονται τον κόσμο μέσα από τις απεικονίσεις της τηλεόρασης.

Πολυάριθμες έρευνες καταδεικνύουν το σημαντικό ρόλο που κατέχει η τηλεόραση στη ζωή των παιδιών και την επίδραση που έχει στην κοινωνική τους συμπεριφορά, αφού αποτελεί εργαλείο για ερμηνεία και κατανόηση της κοινωνίας και διαμορφώνει τη συνείδηση και την εμπειρία τους. Η επιρροή που μπορεί να ασκήσει στα παιδιά η τηλεόραση είναι από τα θέματα που έχουν μελετηθεί περισσότερο στις κοινωνικές επιστήμες. Η τηλεόραση είναι πιθανό να παρέχει μέσα για τη διαμόρφωση στάσεων και δράσεων των ανηλίκων.

Η Αρχή τονίζει ότι οι τηλεοπτικοί οργανισμοί επιβάλλεται να είναι ιδιαίτερα προσεκτικοί στα προγράμματα που μεταδίδουν, κυρίως τις ώρες που παρακολουθούν

ανήλικοι, προκειμένου να μη στιγματίσουν ανεπανόρθωτα την παιδική ψυχή και να διοχετεύσουν μηνύματα και στο υποσυνείδητο του παιδιού τα οποία είναι δύσκολο να αποκωδικοποιήσουν.

Εξάλλου, τόσο η Ευρωπαϊκή Επιτροπή όσο και το Συμβούλιο της Ευρώπης προωθούν σχετικά ψηφίσματα, οδηγίες και αποφάσεις με στόχο να προστατεύσουν τα παιδιά και έχοντας ως δεδομένο ότι το σχετικό ρεπορτάζ μεταδόθηκε εντός οικογενειακής ζώνης, η Αρχή υπενθυμίζει ότι η έννοια της οικογενειακής ζώνης στηρίζεται στην αντίληψη ότι η είσοδος της τηλεόρασης στο κάθε σπίτι, επιβάλλει σεβασμό και συμμόρφωση προς τους τρόπους και κανόνες συμπεριφοράς μιας οικογένειας, από τις 05:30 το πρωί μέχρι τις 21:00 ή 22:00 το βράδυ, που ορίζεται ως οικογενειακή ζώνη. Στη διάρκεια αυτής της περιόδου, το περιεχόμενο κάθε εκπομπής επιβάλλεται να είναι κατάλληλο για όλη την οικογένεια. Η Αρχή δίδει ιδιαίτερη έμφαση στα πιο πάνω θέματα και στη τήρηση των προνοιών της νομοθεσίας.

Η Αρχή σημειώνει επίσης ότι τα πιο πάνω αποκτούν ακόμα περισσότερη βαρύτητα όταν το οπτικοακουστικό υλικό που προβάλλεται από τους οργανισμούς (ως ρεπορτάζ στην προκειμένη) αφορά σε βία που εξασκείται ενάντια σε ανήλικους. Ο κάθε οργανισμός οφείλει να επιδεικνύει ιδιαίτερη ευαισθησία στην προπαρασκευή και μετάδοση τέτοιων περιστατικών.

Αναφορικά με τις θέσεις/ εξηγήσεις του οργανισμού, όπως αυτές εκφράστηκαν γραπτώς από τον Δικηγόρο του Οργανισμού κ. Ανδρέα Χάσικο σε επιστολή ημερομ. 5/11/2019, η Αρχή σημειώνει τα ακόλουθα:

Η Αρχή δεν αντιλαμβάνεται γιατί αυτή η «*συζήτηση του περιστατικού με όλους τους αρμόδιους φορείς, εκπαιδευτικούς, Υπουργείο Παιδείας και γονείς και συνέβαλε στην άμεση εκτόνωση της ένστασης στο συγκεκριμένο σχολείο και στην ευαισθητοποίηση εκπαιδευτικών και μαθητών ώστε να μην επαναληφθούν παρόμοια περιστατικά και στην άμεση λήψη μέτρων από το Υπουργείο Παιδείας*» που επικαλείται οργανισμός χρειαζόταν να περιλαμβάνει την μετάδοση της συγκεκριμένης σκηνής έξι φορές σε επανάληψη σε μια περίπτωση και άλλες δύο φορές αργότερα. Η Αρχή διερωτάται πραγματικά τι ήταν αυτό που ο οργανισμός ήθελε να προσφέρει στη «*συζήτηση*» με την προβολή ενός διαπληκτισμού καθηγητή με μαθήτρια (που περιείχε και βία εν είδει χαστουκιών) οκτώ φορές. Το γεγονός ότι ο οργανισμός φρόντισε με τεχνικά μέσα να μην αποκαλυφθούν οι ταυτότητες των εμπλεκόμενων είναι θετικό μεν αλλά σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να αποτελέσει ελαφρυντικό γιατί ήταν προφανές (και από το λεκτικό του ρεπορτάζ/ είδησης) ότι μία από τους δύο εμπλεκόμενους ήταν ανήλικη μαθήτρια.

Αναφορικά με τον ισχυρισμό του οργανισμού ότι η «μετάδοση του αναφερόμενου ρεπορτάζ έγινε στα πλαίσια της ενημερωτικής εκπομπής «Ενημέρωση Τώρα» η οποία μεταδίδει ειδήσεις που έρχονται στο σταθμό μέχρι εκείνη την ώρα και ο σταθμός έλαβε όλα τα απαραίτητα μέτρα να προβάλει την είδηση όχι μόνο με ευαισθησία αλλά στα πλαίσια ευαισθητοποίηση των εκπαιδευτικών, μαθητών, του Υπουργείου Παιδείας ούτως ώστε να λάβουν όλοι οι αρμόδιοι τα κατάλληλα μέτρα προς αποτροπή παρόμοιων περιστατικών» η Αρχή επαναλαμβάνει την απορία της ως προς την χρησιμότητα που είχε στην «ευαισθητοποίηση» η επαναληπτική προβολή (8 φορές στο σύνολο) ενός περιστατικού βίας.

Πέραν των πιο πάνω, η Αρχή σημειώνει ότι δεν αμφισβητεί «ότι στο ρεπορτάζ, όπως αυτό μεταδόθηκε, φιλοξενήθηκαν όλες οι απόψεις και θέσεις των ενδιαφερομένων». Άλλωστε στον Πίνακα Α' της Αρχής ημερομ. 2.10.2019, δεν αναφέρεται καμιά κατηγορία ως προς την πληρότητα του ρεπορτάζ.

Τέλος, η Αρχή εκφράζει την έκπληξη της ως προς το επιχείρημα ότι «οι σκηνές που προβλήθηκαν χωρίς την αποκάλυψη της ταυτότητας των εμπλεκόμενων δεν μπορούν να καταταγούν σε σκηνή βίας όπως απαιτεί ο κανονισμός για την προστασία των παιδιών, εξ' άλλου η μετάδοση έγινε όταν χειροδικούσε και ο καθηγητής και η μαθήτρια». Αν ο οργανισμός εισηγείται την κατάταξη της βίας εναντίον ανηλίκων σε διάφορες βαθμίδες ανοχής, τότε πραγματικά υπάρχει πολύ σοβαρό θέμα ως προς την αντίληψη του θέματος βίας, και ιδιαίτερα εναντίον ανηλίκων. Το γεγονός ότι χειροδίκησε και η ανήλικη εναντίον του καθηγητή δεν μπορεί να μπει σε μια αριθμητική λογική ώστε η μια πράξη να ισοφαρίσει και να ακυρώσει την άλλη. Η Αρχή πραγματικά εύχεται αυτή να είναι απλά μια ατυχής διατύπωση.

Ενόψει των ανωτέρω, η Αρχή κρίνει και αποφασίζει ότι υπάρχουν παραβάσεις των **Κανονισμών 24(2)(δ) (υποστοιχείο 1) και 24(2)(ε) (υποστοιχείο 2)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000) που έγιναν στις **16.5.2019**.

Η Αρχή έχει δώσει στον οργανισμό το δικαίωμα να ακουσθεί και μπορεί, σύμφωνα με τις πρόνοιες του **άρθρου 3(2)(ζ)** του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμου 7Ι/98 (όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα), να προχωρήσει στην επιβολή των, κατά την κρίση της, επιβαλλόμενων κυρώσεων.

Παρά ταύτα και υπό το φως των περιστάσεων της υποθέσεως, η Αρχή δίνει στον οργανισμό την ευκαιρία να ακουσθεί και μετά τη διαπίστωση των παραβάσεων για σκοπούς επιβολής κυρώσεων.

Η Αρχή καλεί τον οργανισμό, για σκοπούς επιβολής κυρώσεων, εάν επιθυμεί, όπως υποβάλει τις απόψεις του γραπτώς μέσα σε δεκατέσσερις (14) μέρες από τη λήψη της παρούσας ή αν επιθυμεί να υποβάλει τις απόψεις του προσωπικώς όπως ενημερώσει την Αρχή εντός του ίδιου χρονικού πλαισίου ώστε να ειδοποιηθεί ανάλογα με σχετική επιστολή. Σε περίπτωση που δε ληφθεί απάντηση μέσα στην πιο πάνω προθεσμία, η Αρχή θα προχωρήσει στην επιβολή κυρώσεων.

(ΡΟΝΑ ΠΕΤΡΗ ΚΑΣΑΠΗ)
Πρόεδρος
Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου

Μ.Λ.

ΑΡΧΗ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

(ΥΠΟΘΕΣΗ ΑΡ. 61/2019(95))

**ΑΥΤΕΠΑΓΓΕΛΤΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΟΝ
ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΟ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ «OMEGA CH», ιδιοκτησίας της εταιρείας
«OMEGA CHANNEL LTD»**

Ημερομηνία Απόφασης: 9 Σεπτεμβρίου, 2020

Ενώπιον: κ.κ. Ρόνας Πετρή Κασάπη, Προέδρου, Μαρίας Κούσιου, Αντιπροέδρου, Σέργιου Ποϊζη, Πάνου Κανελλόπουλου, Χρύσως Τσόκκου και Αγγελικής Λαζάρου Μελών.

Το Μέλος της Αρχής κ. Τάσος Κυρμίτσης, αν και παρευρέθηκε κανονικά στη συνεδρία, αποχώρησε κατά την εξέταση της παρούσας υπόθεσης, με βάση τις αρχές που αποφασίστηκαν στην απόφαση της Ολομέλειας του Ανωτάτου Δικαστηρίου στην Αναθεωρητική Έφεση αρ. 140/2009.

ΑΠΟΦΑΣΗ

Στις **8 Ιανουαρίου 2020**, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου αποφάσισε ότι στην παρούσα υπόθεση υπάρχουν παραβάσεις των **κανονισμών 24(2)(δ) και 24(2)(ε)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Κανονισμών του 2000 (ΚΔΠ 10/2000).

Οι πιο πάνω κανονισμοί αναφέρουν:

24 (2) *Οι πιο κάτω κανόνες ισχύουν στα δελτία ειδήσεων και στις ενημερωτικές εκπομπές.*

(...)

(δ) *μετάδοση τυχόν σκηνών ακατάλληλων για ανήλικους ή που πιθανόν θίγουν τις ευαισθησίες των τηλεθεατών είναι σύντομες και υπάρχει οπτική ή ηχητική προειδοποίηση (λεκτική).*

(ε) *λαμβάνεται ειδική πρόνοια για ρεπορτάζ με θέμα τη βία εναντίον παιδιών, γυναικών ή ηλικιωμένων, που πιθανόν να προκαλέσουν φόβο, ώστε αυτά να προπαρασκευάζονται με ευαισθησία.*

Η Αρχή, είχε δώσει στον οργανισμό το δικαίωμα να υποβάλει τις απόψεις του και μπορούσε, σύμφωνα με τις πρόνοιες του άρθρου 3(2)(ζ) του περί Ραδιοφωνικών και

Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμου 7(I)/98 (όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα), να προχωρήσει στην επιβολή των, κατά την κρίση της, επιβαλλόμενων κυρώσεων.

Παρά ταύτα και υπό το φως των περιστάσεων της υποθέσεως, η Αρχή έδωσε στον οργανισμό την ευκαιρία να υποβάλει τις απόψεις του και μετά τη διαπίστωση των παραβάσεων για σκοπούς επιβολής κυρώσεων.

Η Αρχή, με επιστολή της ημερομ. **24.1.2020**, κοινοποίησε στον οργανισμό την απόφαση της ημερομ. **8.1.2020** Στην εν λόγω επιστολή αναφέρονται, μεταξύ άλλων και τα πιο κάτω:

Η Αρχή σας καλεί, εάν επιθυμείτε, να υποβάλετε τις απόψεις σας γραπτώς και/ή προσωπικώς. Η υποβολή των απόψεων μπορεί να γίνει αυτοπροσώπως ή/και μέσω αντιπροσώπου και/ή μέσω δικηγόρου της επιλογής σας.

Σε περίπτωση που επιθυμείτε να υποβάλετε γραπτώς τις γραπτώς, καλείστε όπως τις υποβάλετε στην Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, το αργότερο εντός δεκατεσσάρων (14) ημερών από τη λήψη της παρούσας επιστολής.

Σε περίπτωση που επιθυμείτε να υποβάλετε τις απόψεις σας προσωπικώς, καλείστε να πληροφορήσετε την Αρχή, το αργότερο εντός δεκατεσσάρων (14) ημερών από τη λήψη της παρούσας επιστολής ότι επιθυμείτε να υποβάλετε τις απόψεις σας προσωπικώς, ώστε να ειδοποιηθείτε ανάλογα με ειδική επιστολή.

Εάν η Αρχή δεν λάβει οποιαδήποτε απάντηση εντός της πιο πάνω προθεσμίας, θα προχωρήσει στην επιβολή διοικητικών κυρώσεων.

Ο οργανισμός με επιστολή του δικηγόρου του κ. Ανδρέα Χάσικου ημερομ. **30.1.2020 (Παράρτημα Α')** υπέβαλε γραπτώς τις θέσεις του για σκοπούς επιβολής κυρώσεων χωρίς να εκφράσει την επιθυμία να πράξει τούτο και προφορικώς.

Αναφορικά με τις θέσεις του οργανισμού όπως περιέχονται στη προαναφερθείσα επιστολή ημερομ. **30.1.2020** η Αρχή σημειώνει τα ακόλουθα:

Η Αρχή εκφράζει καταρχάς την ευαρέσκειά της για την «ειλικρινή μεταμέλεια» και την υπόσχεση ότι ο οργανισμός στο μέλλον θα είναι πολύ πιο προσεκτικός ως προς την εφαρμογή των Κανονισμών, ιδιαίτερα όσον αφορά θέματα ανηλίκων και περιστατικά βίας.

Σε ό,τι αφορά στους ισχυρισμούς και/ή στις θέσεις του οργανισμού σε σχέση με την αρχή της αναλογικότητας, η Αρχή ουδόλως τους αμφισβητεί. Η Αρχή, επισημαίνει στον οργανισμό ότι, σε όλες τις ενώπιον της υποθέσεις, ακολουθεί πιστά τις αρχές που επιβάλλει η φύση της ως διοικητικό όργανο και οι οποίες προβλέπονται στον

περί των Γενικών Αρχών του Διοικητικού Δικαίου Νόμο 158(Ι)/99, συμπεριλαμβανομένης και της αρχής της αναλογικότητας. Η Αρχή, πριν τη λήψη οποιασδήποτε απόφασης, σταθμίζει τα συμφέροντα που διακυβεύονται σε κάθε περίπτωση και λαμβάνει υπόψη της, τη φύση, τη βαρύτητα, τη διάρκεια και τη σοβαρότητα των παραβάσεων έκαστης υπόθεσης που εξετάζει και για την οποία καλείται να αποφασίσει.

Σε σχέση με τον ισχυρισμό του οργανισμού ότι «Στις παραβάσεις που κρίθηκε ο σταθμός ότι παραβίασε, η Αρχή θα πρέπει να λάβει ως ελαφρυντικό στοιχείο το γεγονός ότι η προβολή του διαπληκτισμού του καθηγητή με την μαθήτριά δεν αποκαλύφθηκαν οι ταυτότητες των εμπλεκόμενων και το γεγονός ότι αν δεν αναφέρετο ως διαπληκτισμός μεταξύ καθηγητή και μαθήτριας δεν θα αποκαλύπτετο το γεγονός ότι εμπλέκετε ανήλικο πρόσωπο», η Αρχή επισημαίνει ότι στην παρούσα Υπόθεση δεν εξετάζεται η αποκάλυψη ταυτότητας των εμπλεκόμενων μερών του υπό αναφορά συμβάντος, αλλά η μη τήρηση των Κανονισμών 24(2)(δ) και 24(2)(ε) των περι Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π.10/2000). Ως εκ τούτου, οι παραβάσεις είναι συγκεκριμένες και σαφείς και η πιο πάνω αναφορά του οργανισμού, δεν αναιρεί την ευθύνη του οργανισμού ως προς τη συμμόρφωση του με τις πρόνοιες του Νόμου και των Κανονισμών, ούτε και επηρεάζει με οποιονδήποτε τρόπο την παρούσα υπόθεση ή/ και την απόφαση της Αρχής. Επιπρόσθετα, σημειώνεται ότι η Αρχή εξετάζει την παρούσα υπόθεση λαμβάνοντας υπόψη μόνο τα πραγματικά γεγονότα που περιγράφονται αναλυτικά στην απόφασή της με Αρ.Φακ. 57/2019(95) και ημερομ. 8/1/2020 (σελ. 2-4). Η υπόθεση (π.χ. αν δεν αναφέρετο, τότε δεν θα αποκαλύπτετο) δεν μπορεί να ληφθεί υπόψη ως ελαφρυντικό στοιχείο καθώς δεν είναι τίποτα άλλο εκτός από υπόθεση. Όσον αφορά στο γεγονός ότι δεν αποκαλύφθηκαν οι ταυτότητες των εμπλεκόμενων, η Αρχή υπογραμμίζει ότι δεν μπορεί να ληφθεί υπόψη ως ελαφρυντικό στοιχείο αλλά, αντιθέτως, στο υποθετικό σενάριο που θα είχαν αποκαλυφθεί, θα αποτελούσε επιπρόσθετα σημαντικό επιβαρυντικό στοιχείο.

Επίσης η Αρχή χαιρετίζει την παραδοχή του οργανισμού ότι «η επαναληπτική προβολή ήτο αχρείαστη» καθώς και την δέσμευσή του ότι «στο μέλλον θα αποφύγουν την επανάληψη και προβολή παρόμοιων περιστατικών» και σημειώνει ότι ευελπιστεί ο οργανισμός να έχει αντιληφθεί τους πραγματικούς λόγους που η συγκεκριμένη πρακτική δεν προσθέτει τίποτα στην πραγματική ενημέρωση του κοινού. Τέτοιες πρακτικές γίνονται μόνο για λόγους τηλεθέασης, εντυπωσιασμού και επίδρασης επί των αισθήσεων των τηλεθεατών (sensationalism).

Τέλος, και αναφορικά με τον ισχυρισμό του Δικηγόρου του οργανισμού ότι «οι παραβάσεις του Κανονισμού έγιναν μόνο μια φορά, στις 16/5/2019, και δεν έγινε

επανάληψη προβολής του βίντεο», η Αρχή τον απορρίπτει. Η υπόθεση αρ. Φακ. 57/209(95) αφορά ακριβώς στο ίδιο βίντεο το οποίο είχε προβληθεί και την προηγούμενη μέρα (15.5.2019) κατά την διάρκεια του Δελτίου Ειδήσεων του οργανισμού μεταξύ των ωρών 20:10-21:05. Η εν λόγω υπόθεση μάλιστα, αφορά ακριβώς στις ίδιες παραβάσεις κανονισμών όπως και η παρούσα υπόθεση. Χαρακτηριστική είναι η περιγραφή που περιέχεται στον σχετικό Πίνακα Α' της υπόθεσης 57/2019(95) και ημερομ. 25.9.2019:

«Συγκεκριμένα, κατά τη διάρκεια ρεπορτάζ με τίτλο «ΣΑΛΟΣ ΜΕ ΒΙΝΤΕΟ ΠΟΥ ΔΕΙΧΝΕΙ ΚΑΘΗΓΗΤΗ ΝΑ ΚΤΥΠΙΑ ΜΑΘΗΤΡΙΑ ΣΕ ΣΧΟΛΕΙΟ ΣΤΗ ΛΕΜΕΣΟ», συνολικής διάρκειας 2'12'' περίπου, προβαλλόταν επανειλημμένα βίντεο, στο οποίο διακρίνεται ένας άνδρας να χαστουκίζει ένα κορίτσι, το οποίο του ανταποδίδει το κτύπημα. Στη συνέχεια, ο άνδρας προχωρεί σηκώνοντας απειλητικά το χέρι του προς το κορίτσι, το οποίο οπισθοχωρεί. Τα πλάνα του βίντεο υπέστησαν τεχνική επεξεργασία (θόλωμα εικόνας – blurred focus), όμως η χειροδικία φαινόταν καθαρά. Το βίντεο μεταδόθηκε τέσσερις (4) φορές σε ολόκληρη την οθόνη και τρεις (3) φορές στο ήμισυ της οθόνης (συνολικά 1'18'' περίπου)».

Η Αρχή θεωρεί ότι ο πιο πάνω ανυπόστατος ισχυρισμός του Δικηγόρου του οργανισμού οφείλεται σε, εκ παραδρομής, λανθασμένη πληροφόρηση.

Αναφορικά με το ισχυρισμό του οργανισμού όπως αυτός καταγράφεται στη 2^η σελίδα, στη 2^η παράγραφο της επιστολής του Δικηγόρου του ημερομ. 30/1/2020 και συγκεκριμένα ότι «Η ποινή της κύρωσης που θα επιβληθεί στους πελάτες μου θα πρέπει να αφορά μια παράβαση καθ' ότι και οι δύο παραβάσεις που κρίθηκαν από την Αρχή αφορούν μια παράβαση η οποία πηγάζει από την μετάδοση του βίντεο – διαπληκτισμού καθηγητή και μαθητριάς.», η Αρχή σημειώνει ότι πρόκειται για δύο ξεχωριστές παραβάσεις των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π.10/2000). Η μια παράβαση αφορά στη μετάδοση και το περιεχόμενο του επίμαχου ρεπορτάζ, ενώ η άλλη αφορά στο γεγονός ότι δεν λήφθηκε ειδική πρόνοια και το εν λόγω ρεπορτάζ δεν προπαρασκευάστηκε με ευαισθησία.

Πέραν των πιο πάνω, και λαμβάνοντας υπόψη την σοβαρότητα των συγκεκριμένων παραβάσεων της Νομοθεσίας η Αρχή επιθυμεί να επαναλάβει τα όσα ανέφερε στην απόφαση της ημερομ. 8.1.2020.

Ο Νομοθέτης έχει θεσπίσει Νόμους και Κανονισμούς αφενός για να διασφαλίσει την ελευθερία στην ενημέρωση και την διακίνηση ιδεών, και αφετέρου για να παρέχει ένα ελάχιστο πλαίσιο προστασίας του πολίτη, και ιδιαίτερα των ανήλικων. Η Αρχή

έχει κατ' επανάληψη υπογραμμίσει την ευαισθησία της σε θέματα προστασίας ανηλίκων και ιδιαίτερα σε περιπτώσεις που οι ανήλικοι είναι οι δέκτες βίας σε τηλεοπτικά ρεπορτάζ (ή άλλα προγράμματα). Επιπλέον, η Αρχή θεωρεί ότι δεν μπορεί να μην λαμβάνονται υπόψη οι ιδιαιτερότητες των παιδιών, τα οποία αρχίζουν να βλέπουν τηλεόραση πολύ πριν κατανοήσουν πλήρως τις δυνάμεις που τη διέπουν και οι έννοιες του «καλού» και του «κακού» είναι ακόμα ασαφώς διαχωρισμένες στη συνείδησή τους.

Τα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας και ιδιαίτερα η τηλεόραση ασκούν σημαντική επίδραση στη ψυχοκοινωνική ανάπτυξη των παιδιών, τα οποία δεν είναι έτοιμα να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά όλα όσα λαμβάνουν από τα Μέσα. Πρόκειται για την πιο ευπαθή κατηγορία όσον αφορά στις τηλεοπτικές απεικονίσεις καθώς, πολύ συχνά, τα παιδιά αντιλαμβάνονται τον κόσμο μέσα από τις απεικονίσεις της τηλεόρασης.

Πολυάριθμες έρευνες καταδεικνύουν το σημαντικό ρόλο που κατέχει η τηλεόραση στη ζωή των παιδιών και την επίδραση που έχει στην κοινωνική τους συμπεριφορά, αφού αποτελεί εργαλείο για ερμηνεία και κατανόηση της κοινωνίας και διαμορφώνει τη συνείδηση και την εμπειρία τους. Η επιρροή που μπορεί να ασκήσει στα παιδιά η τηλεόραση είναι από τα θέματα που έχουν μελετηθεί περισσότερο στις κοινωνικές επιστήμες. Η τηλεόραση είναι πιθανό να παρέχει μέσα για τη διαμόρφωση στάσεων και δράσεων των ανηλίκων.

Η Αρχή τονίζει ότι οι τηλεοπτικοί οργανισμοί επιβάλλεται να είναι ιδιαίτερα προσεκτικοί στα προγράμματα που μεταδίδουν, κυρίως τις ώρες που παρακολουθούν ανήλικοι, προκειμένου να μη στιγματίσουν ανεπανόρθωτα την παιδική ψυχή και να διοχετεύσουν μηνύματα και στο υποσυνείδητο του παιδιού τα οποία είναι δύσκολο να αποκωδικοποιήσουν.

Εξάλλου, τόσο η Ευρωπαϊκή Επιτροπή όσο και το Συμβούλιο της Ευρώπης προωθούν σχετικά ψηφίσματα, οδηγίες και αποφάσεις με στόχο να προστατεύσουν τα παιδιά και έχοντας ως δεδομένο ότι το σχετικό ρεπορτάζ μεταδόθηκε εντός οικογενειακής ζώνης, η Αρχή υπενθυμίζει ότι η έννοια της οικογενειακής ζώνης στηρίζεται στην αντίληψη ότι η είσοδος της τηλεόρασης στο κάθε σπίτι, επιβάλλει σεβασμό και συμμόρφωση προς τους τρόπους και κανόνες συμπεριφοράς μιας οικογένειας, από τις 05:30 το πρωί μέχρι τις 21:00 ή 22:00 το βράδυ, που ορίζεται ως οικογενειακή ζώνη. Στη διάρκεια αυτής της περιόδου, το περιεχόμενο κάθε προγράμματος επιβάλλεται να είναι κατάλληλο για όλη την οικογένεια. Η Αρχή δίδει ιδιαίτερη έμφαση στα πιο πάνω θέματα και στη τήρηση των προνοιών της νομοθεσίας.

Η Αρχή σημειώνει επίσης ότι τα πιο πάνω αποκτούν ακόμα περισσότερη βαρύτητα όταν το οπτικοακουστικό υλικό που προβάλλεται από τους οργανισμούς (ως ρεπορτάζ στην προκειμένη) αφορά σε βία που εξασκείται ενάντια σε ανήλικους. Ο κάθε οργανισμός οφείλει να επιδεικνύει ιδιαίτερη ευαισθησία στην προπαρασκευή και μετάδοση τέτοιων περιστατικών.

Ενόψει των ανωτέρω, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, αφού έλαβε σοβαρά υπόψη της όλα τα ενόπιον της στοιχεία και περιστατικά συμπεριλαμβανομένων και των γραπτών θέσεων του οργανισμού, **τη φύση, τη βαρύτητα, τη διάρκεια και τη σοβαρότητα των παραβάσεων**, αποφασίζει όπως, για τις παραβάσεις που έγιναν στις **16.5.2019**, επιβάλει στον οργανισμό το συνολικό διοικητικό πρόστιμο των €3.500 ως ακολούθως:

- Για την παράβαση του **κανονισμού 24(2)(δ)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000) (**υποστοιχείο 1**), **το Διοικητικό Πρόστιμο των €2.000.**
- Για την παράβαση του κανονισμού **24(2)(ε)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000) (**υποστοιχείο 5**), **το Διοικητικό Πρόστιμο των €1.500.**

Ο οργανισμός καλείται να εμβάσει προς την Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου το συνολικό διοικητικό πρόστιμο των **€3.500** που του έχει επιβληθεί μέσα σε τριάντα (30) μέρες από την κοινοποίηση σ' αυτόν της παρούσας απόφασης.

(ΡΟΝΑ ΠΙΕΤΡΗ ΚΑΣΑΠΗ)
Πρόεδρος
Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου

